הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן עב

עב דִּין נוֹשְׁאֵי הַמִּטָּה וְהַמְנַחֲמִים וְהַמְּלַוִּים. וּבוֹ ה׳ סְעִיפִים:

א [א]נוֹשְׂאֵי הַמִּטָּה וְחִלּוּפֵיהֶן (א) וְחִלּוּפֵי חִלּוּפֵיהֶן בֵּין אוֹתָם שֶׁהֵם לִפְנֵי הַמִּטָּה [ב]בֵּין אוֹתָם שֶׁהֵם לְאַחֲרֶיהָ, מֵאַחַר שֶׁלַּמִּטָּה צָרָךְ (ב) בָּהֶם, פְּטוּרִים. וּשְׁאָר הַמְלַוִּין אֶת הַמֵּת שֶׁאֵין לַמִּטָּה צָרָךְ בָּהֶם, (ג) חַיָּבִים: (ד) * [ג]אֵין מוֹצִיאִין (ה) אֶת הַמֵּת סָמוּךְ (ג) לִקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁאֵין שְׁהוּת לְהוֹצִיאוֹ [ד]וּלְקָבְרוֹ קֹדֶם (ו) שֶׁגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, וְאִם [ה]הִתְחִילוּ לְהוֹצִיאוֹ (ח) אֵין (ג) מַפְסִיקִין כְּדֵי לִקְרוֹת: **ג** [ה]הָעָם הָעוֹסְקִים בְּהֶסְפֵּד בִּזְמַן שֶׁהַמֵּת מֻטָּל לִפְנֵיהֶם (ט) * נִשְׁמְטִים אֶחָד אֶחָד וְקוֹרִין (י) [ו]וּמִתְפַּלְּלִין, אֵין הַמֵּת מֻטָּל לִפְנֵיהֶם, הֵם קוֹרִין וּמִתְפַּלְּלִים, וְהָאוֹנֵן יוֹשֵׁב (יא) וְדוֹמֶם: **ד** * [ז]קְבָרוּ אֶת הַמֵּת וְחָזְרוּ הָאֲבֵלִים לְקַבֵּל תַּנְחוּמִין * וְכָל הָעָם הוֹלְכִין אַחֲרֵיהֶם מִמְּקוֹם הַקֶּבֶר לְמָקוֹם שֶׁעוֹמְדִים שָׁם הָאֲבֵלִים לַעֲשׂוֹת שׁוּרָה לְקַבֵּל תַּנְחוּמִין, אִם יְכוֹלִים הָעָם לְהַתְחִיל [ח]וְלוֹמַר אֲפִלּוּ פָּסוּק אֶחָד קֹדֶם שֶׁגִּיעוּ לַשּׁוּרָה, (ז) (יב) יַתְחִילוּ, וְאִם לָאו לֹא יַתְחִילוּ. הַגָּהָ: * אִם (יג) יֵשׁ (ה) שְׁהוּת * בַּיּוֹם לִקְרוֹת אַחַר כָּךְ (בית יוסף בשם הרמב״ם (ק״ס פ״ד ה״י)): **ה** [ט]הָעוֹמְדִים בַּשּׁוּרָה לְנַחֲמוֹ, הַפָּנִים שֶׁרוֹאִים פְּנֵי הָאֲבֵל פְּטוּרִים, וְהַחִיצוֹנִים שֶׁאֵינָם רוֹאִים פְּנֵי הָאֲבֵל חַיָּבִים:

א ברכות י״ז (ע״ב).
ב לְפָרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם שָׁם (פ״ד ה״ד) וְהַשּׁוּר.
ג שָׁם בַּגְּמָרָא (י״ח [י״ט] ע״א). **ד** רַבֵּנוּ יוֹנָה (יא: ד״ה אין). וְהָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ט) עַל פִּי הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״ב). **ה** שָׁם בַּגְּמָרָא. **ו** רַבֵּנוּ יוֹנָה שָׁם (ד״ה התפם). **ז** שָׁם י״ז (ע״ב) וד״ט (ע״א). **ח** מַהֲרִי״ו אִבְּחֵבּ. **ט** שָׁם י״ז ע״ב) וד״ט (ע״ב) וּכְתַנָּא קַמָּא.

בַּאֵר הֵיטֵב

וּפָסַק עוֹלַת תָּמִיד (סק״א) לְעִנְיַן בְּרָכוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע נָקְטִינַן כְּדִבְרֵי הַמַּקַּל, דְּקַיְמָא לַן (סי׳ רט ס״ג) סָפֵק בְּרָכוֹת לְהַקֵּל, וְכֵן פָּסַק פְּרִי חָדָשׁ דְּלִקְרִיאַת שְׁמַע יֵשׁ לְחוּשׁ לִדְבְרֵי הָרַמְבַּ״ם, אֲבָל אִם בֵּרַךְ אוֹ הִתְפַּלֵּל, אֵינוֹ חוֹזֵר לְהִתְפַּלֵּל וּלְבָרֵךְ, דְּעִקַּר כְּדִבְרֵי הָרַאֲבַ״ד, עַיֵּן שָׁם. עַיֵּן ט״ז סִימָן זֶה סָעִיף קָטָן ה׳ וּלְעֵיל סִימָן מ״ה סָעִיף קָטָן א׳, וְדִ״ק:

א (ב) **בָּהֶם.** פֵּרוּשׁ שֶׁיֵּשׁ חֲבוּרוֹת מְזֻמָּנִים לְכָךְ, דְּלֹא כְּלִבּוּשׁ שֶׁפֵּרַשׁ דְּהַיְנוּ הַסְמוּכִים לַמִּטָּה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). כָּתַב רַבֵּנוּ יוֹנָה (י: ד״ה נושאין), אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שְׁהוּת לְאַחֲרוֹנִים לִקְרוֹא בְּעוֹד שֶׁנּוֹשְׂאִים הָרִאשׁוֹנִים אֲפִלּוּ הָכִי פְּטוּרִין, מִפְּנֵי דִּלְפָעָמִים נִמְלְכִין וְנוֹתְנִין לָהֶם לָשֵׂאת, וּלְפִיכָךְ אֵין לָהֶם לְהַתְחִיל. עוֹלַת תָּמִיד (סק״א): **ב** (ג) [ו]**קְרִיאַת שְׁמַע.** מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ סְמוּךְ לִקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב), דְּאִם לֹא יִקְבְּרוּהוּ הַיּוֹם יַעֲבֹר עַל ״לֹא תָלִין״. אִם הוּא מִפְּלָג הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה, יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְיִקְבְּרֶנּוּ אַחַר כָּךְ. עַיֵּן סִימָן רל״ה. מָגֵן אַבְרָהָם: (ג) **מַפְסִיקִין.** וַאֲפִלּוּ הִתְחִילוּ בְּתֹךְ דִּמְטֵי זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע אֵין מַפְסִיקִין. פְּרִי חָדָשׁ (סק״ב): **ד** (ז) **יַתְחִילוּ.** וְיִקְרְאוּ מַה שֶּׁיּוּכְלוּ. בֵּ״ח (ס״ד): (ה) **שְׁהוּת.** וְאִם לְאוּ יִקְרֶא קְרִיאַת שְׁמַע קֹדֶם, כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן לֹא הִתְחִילוּ בְּמִצְוַת תַּנְחוּמִין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְסִיק, וּמִשְּׁמַע לֵיהּ גַּם כֵּן שֶׁכֵּן דַּעַת הַמַּצֵּל מֵאֵשׁ. מִשּׁוּם דְּאִם יִגְמֹר אֵיבָא חֲשֵׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה, שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה עֲדִיף. עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּשְׁבוּת שֶׁעֲקַב חֹלִי ב׳ סִימָן קפ״ח לְעִנְיַן מַת בְּראשׁ חֹדֶשׁ אֵין מִתְפַּלֵּל מוּסָף אִם כִּבֵּר עָבַר שַׁבָּת שָׁעוֹת עַל הַיּוֹם. וּבְכַרְפֵּי יוֹסֵף בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שמ״א (ס״ק יח) חוֹלֵק עָלָיו עַיֵּן שָׁם, וְיִתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת תְּפִלָּה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **וְחִלּוּפֵי חִלּוּפֵיהֶם.** אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שְׁהוּת לְאַחֲרוֹנִים לִקְרוֹא בְּעוֹד שֶׁנּוֹשְׂאִים הָרִאשׁוֹנִים, (ו) אֲפִלּוּ הָכִי פְּטוּרִין, מִפְּנֵי דִּלְפָעָמִים נִמְלְכִין וְנוֹתְנִין לָהֶם לָשֵׂאת, וּלְפִיכָךְ אֵין לָהֶם לְהַתְחִיל. **(ב) בָּהֶם.** כְּגוֹן (ג) בְּעִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חֲבוּרָה הַמְזֻמָּנֶת לְכָךְ וְכָל בְּנֵי הַחֲבוּרָה מַחֲלִיפִין לָשֵׂאת לְפִי שֶׁכֻּלָּם חֲפֵצִים לִזְכּוֹת בּוֹ, כֻּלָּם פְּטוּרִים מִקְּרִיאַת שְׁמַע, לְפִי שֶׁהֵם טְרוּדִים טִרְדַּת מִצְוָה, וַאֲפִלּוּ הָרְחוֹקִים מֵהַמִּטָּה. (ג) וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין חֲבוּרָה הַמְזֻמָּנֶת לְכָךְ, הַסְּמוּכִין לַמִּטָּה פְּטוּרִין לְפִי שָׁדָרְךְ לִזְכּוֹתָם בְּהַמִּצְוָה כְּשֶׁיִּכָּבֵד עַל הַנּוֹשְׂאִים, אֲבָל הָרְחוֹקִים מֵהַמִּטָּה חַיָּבִין: (ג) **חַיָּבִים.** בִּקְרִיאַת שְׁמַע, [וְאַף עַל פִּי (ד) שֶׁהַלְוָיַת הַמֵּת הוּא בִּכְלַל גְּמִילוּת חֲסָדִים וּגְמִילוּת חֲסָדִים הוּא מִן הַתּוֹרָה, מִכָּל מָקוֹם הֵם אֵינָם טְרוּדִים כְּלָל וְיכוֹלִין לִקְרוֹת פָּסוּק רִאשׁוֹן וּבַעֲמִידָה וְהַשְּׁאָר כְּשֶׁהֵם מְהַלְכִין], אֲבָל פְּטוּרִין מִתְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ק״ו (ס״א): **ב** (ד) **אֵין מוֹצִיאִין וְכוּ׳.** וְאִם (ה) כְּבָר הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, יֵשׁ לָהֶם לְהִתְאַחֵר זְמַן שֶׁיּוּכְלוּ לְשַׁעֵר שֶׁכְּבָר הִתְפַּלְּלוּ רֹב הַקָּהָל, (ו) וְגַם שְׁנוֹשְׂאֵי הַמִּטָּה כְּבָר קָרְאוּ וְהִתְפַּלְּלוּ: **(ה) אֶת הַמֵּת.** אֲפִלּוּ (ז) אָדָם חָשׁוּב, דִּלְעִנְיַן זֶה לֵיכָּא בְּזִמְּנֵנוּ אָדָם חָשׁוּב לְהָקֵל עַל יְדֵי זֶה: **(ו) שֶׁגִּיעַ זְמַן וְכוּ׳.** מִסְּתִימַת לְשׁוֹנוֹ מַשְׁמַע דְּכֵן הַדִּין בִּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית, א]וּלְדִינָא (ח) הַסְּכִימוּ הָאַחֲרוֹנִים לְהָקֵל בְּשֶׁל עַרְבִית, לְפִי שֶׁאִם לֹא יִקְבְּרוּהוּ הַיּוֹם יַעֲבֹר עַל ״לֹא תָלִין״, (ט) וְאַף שֶׁיּוּכַל בַּלַּיְלָה לְקָבְרוֹ אַחַר שֶׁיִּקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְיִתְפַּלֵּל, עַל כָּל פָּנִים יַעֲבֹר עַל מִצְוַת עֲשֵׂה (דברים כא כג) ״כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא׳ אִם לֹא יִקְבְּרֶנּוּ קֹדֶם שֶׁקִּיעַת הַחַמָּה. וְאִם נִזְדַּמֵּן שֶׁנִּשְׁתַּהֶה הוֹצָאַת הַקְּבוּרָה עַד שֶׁחֲשֵׁכָה, (י) יִמְתִּינוּ מִלְּהוֹצִיאוֹ עַד שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ הַקָּהָל מַעֲרִיב: **(ז) הִתְחִילוּ לְהוֹצִיאוֹ.** אֲפִלּוּ (יא) אַחַר שֶׁהִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע: **(ח) אֵין מַפְסִיקִין.** פֵּרוּשׁ, הָעָם הַצְּרִיכִין לְשֵׂאת הַמִּטָּה, אֲפִלּוּ (יב) אִם יַעֲבֹר עַל יְדֵי זֶה זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, דְּקְבוּרַת מֵתִים דְּבַר תּוֹרָה, אֲבָל (יג) אִלּוּ שֶׁאֵין לַמִּטָּה צָרָךְ בָּהֶם חַיָּבִים לִקְרוֹת תֵּכֶף, אֲפִלּוּ (יד) אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עֲדַיִן זֶה זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, דְּקְבוּרַת מֵתִים מִשּׁוּם ״לוֹעֵג לָרָשׁ״: **ג** (ט) **נִשְׁמָטִים.** שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּקְרְאוּ כֻּלָּם כְּאֶחָד מִשּׁוּם ״לוֹעֵג לָרָשׁ״: (י) **וּמִתְפַּלְּלִין.** (טו) ב]וְהָרַבָּה פּוֹסְקִים חוֹלְקִין וּסְבִירָא לְהוּ דְּהַקְלוּ לְעִנְיַן תְּפִלָּה בְּמֵת מֻטָּל לִפְנֵיהֶם, כֵּיוָן שֶׁהַתְּפִלָּה הוּא דְּרַבָּנָן. וְנִרְאֶה דִּלְעִנְיַן חַזָּן הַפָּפָּדָן בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל בָּזֶה שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְהַפְסִיק לִתְפִלָּה, דַּאֲפִלּוּ לְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע יֵשׁ אוֹמְרִים דְּהוּא פָּטוּר בָּזֶה, עַיֵּן בְּטוּר וּבֵית יוֹסֵף: (יא) **וְדוֹמֵם.** וְאֵין עוֹנֶה אַחֲרֵיהֶם כְּלוּם, מִטַּעַם שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ע״א: **ד** (יב) **יַתְחִילוּ.** וְיִקְרְאוּ (טז) כָּל מַה שֶּׁיּוּכְלוּ: (יג) **יֵשׁ שְׁהוּת.** אֲבָל אִם יַעֲבֹר זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע יִקְרְאוּ קְרִיאַת שְׁמַע תְּחִלָּה, (יז) כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן לֹא הִתְחִילוּ בְּמִצְוַת תַּנְחוּמִין:

בֵּאוּר הַלָּכָה

ב * **אֵין מוֹצִיאִין וְכוּ׳ שֶׁאֵין שְׁהוּת וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהַאי סָמוּךְ דְּקָאָמְרִינַן הָכָא** אֵין פֵּרוּשׁוֹ כְּמוֹ סָמוּךְ לְמִנְחָה דִּבְסִימָן רל״ב שֶׁהוּא חֲצִי שָׁעָה, אֶלָּא **פֵּרוּשׁוֹ כְּדֵי שְׁהוּת לְהוֹצִיאוֹ וּלְקָבְרוֹ קֹדֶם שֶׁגִּיעַ זְמַן הַתְּחִלַּת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא מַשִּׂיגֵהוּ אֶת** [חַבְרוֹ בְּרְחוֹק אַרְבַּע אַמּוֹת [תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (יא: ד״ה אין מוציאין) וּבֵית יוֹסֵף]:

ג * **נִשְׁמָטִים אֶחָד אֶחָד וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״י). **וְלִכְאוֹרָה מַשְׁמַע דְּאֲפִלּוּ אִם עַל יְדֵי זֶה יַעֲבֹר בְּתוֹךְ כָּךְ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע גַּם כֵּן אֵין לְחוּשׁ,** דְּהָרֵי כְּבָר הִתְחִילוּ לַעֲסֹק בְּמִצְוָה וּפְטוּרִין מִן הַמִּצְוָה אַף שֶׁהַמִּצְוָה הַשְּׁנִיָּה חֲמוּרָה מִמִּצְוָה הָרִבָּה, וְכִדְמוּכָח בְּסִימָן קָטָן ד׳ בְּמֵגֵן אַבְרָהָם, וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים שָׁם (א״א סק״ד), וְעַיֵּן בִּפְרִי חָדָשׁ. **וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

ד * **קְבָרוּ אֶת הַמֵּת וְכוּ׳ אִם יְכוֹלִים וְכוּ׳.** אַף עַל גַּב דִּבְסִימָן רל״ב אִיתָא דְּאֵין מוֹצִיאִין מֵת אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ שְׁהוּת לְקָבְרוֹ קֹדֶם, אַיְרֵי שֶׁחִשְּׁבוּ מִתְּחִלָּה שֶׁיִּהְיֶה שְׁהוּת וְאַחַר כָּךְ אֵין שְׁהוּת, וְהָכִי אִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״ב):

* **וְכָל הָעָם הוֹלְכִין אַחֲרֵיהֶם. יֵשׁ לְדַקְדֵּק, שֶׁהָרֵי פָּסוּק רִאשׁוֹן לְבַדֵּי עָלְמָא אִסּוּר לִקְרוֹתוֹ מֵהֲלָךְ** כְּמְבֹאָר לְעֵיל סִימָן ס״ג סָעִיף ג׳, וְאִם כֵּן הֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ שֶׁיְּהֵא שְׁהוּת לִקְרוֹתוֹ עַד שֶׁלֹּא יַגִּיעוּ לַשּׁוּרָה, דְּהָרֵי אַף עַל פִּי שֶׁהוּא רָחוֹק קְצָת מִכָּל מָקוֹם הָרֵי אִסּוּר לִקְרוֹת בַּהֲלִיכָה, וּבִשְׁלָמָא אִם נֹאמַר דְּמִירֵי בְּשֶׁאֵין שְׁהוּת לִקְרוֹא אַחַר כָּךְ וּכְמוֹ שֶׁנִּכְתַּב בְּסָמוּךְ (ד״ה ביום לקרות יכו׳) נִיחָא, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתוּב בַּהַגָּ״ה קַשְׁיָא **זוֹ מִצְּאתִי קַשְׁיָא זוֹ בְּסֵפֶר מֵאֲמַר מָרְדְּכַי** (סק״ד) **וְכָתַב עַל זֶה וְשָׁמְא יֵשׁ לִפְרֹשׁ דְּרוּצָה לוֹמַר אִם הוּא בְּרָחוֹק קְצָת שֶׁשָּׁרִים שֶׁיִּגִּיעַ הָאֲבֵל לְשָׁם יְכוֹלִים לַעֲמֹד בְּפָסוּק רִאשׁוֹן וְלִהְיוֹת עִם הָאֲבֵל לְשׁוּרָה בְּיַחַד, וּכְגוֹן שֶׁמְּשָׁעֲרִים בַּהֲלִיכַת הָאֲבֵלִים שֶׁיִּגִּיעוּם טֶרֶם שֶׁיִּגִּיעוּ הֵם לְשׁוּרָה.** עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

* **אִם יֵשׁ שְׁהוּת וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ג). **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ כֵּיוָן וְכוּ׳. כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם** (סק״ד). **וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים שֶׁכָּתַב דְּמִשְׁמַע מִזֶּה דְּהָעוֹסֵק בְּמִצְוָה אֲפִלּוּ אִם עַל יְדֵי זֶה שֶׁיִּגִּיעַ לַשּׁוּרָה אֵין לוֹ לִפְסֹק מֵאֲמַר מָרְדְּכַי וְצָרִיךְ עִיּוּן מְנַיִן לוֹ זֶה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:**

* **בַּיּוֹם לִקְרוֹת אַחַר כָּךְ.** עַיֵּן בְּהַגָּהוֹת מַהֲרַ״לְ״ח (ב״י ד״ה קברו את המת) מַה שֶּׁכָּתַב עַל הַגָּ״ה זוֹ, וְגַם בְּסֵפֶר מֵאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה) מְפֻקְפָּק עַל הַגָּ״ה זוֹ וְכָתַב דְּמִדְּבְרֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) עוֹלַת תָּמִיד (סק״א): (ב) לֶחֶם חֲמוּדוֹת (פ״ג אות כב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): (ד) שֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (ס״א): **ב** (ה) פְּרִי מְגַדִּים (משב״ז סק״א): (ו) מוּכָח מִתַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (יא: ד״ה אין): (ז) בֵּית יוֹסֵף וְטַ״ז (סק״א): (ח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ט) שֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (ס״ב) וּבְסֵפֶר מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״ב): (י) מוּכָח מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (יא) פְּרִי חָדָשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יב) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב): (יג) בֵּית יוֹסֵף: (יד) רַמְבַּ״ן בְּתוֹרַת הָאָדָם (ענין ההספד) וְטוּר יוֹרֶה דֵּעָה (סי׳ שמד) וְלֶחֶם חֲמוּדוֹת (פ״ג אות כו) וְדְרִישָׁה (פ״ג אות כז) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ב), וְגַם בְּכָאוֹר הַגְּרַ״א (ד״ה ס״ג) מְצַדֵּד כֵּן לְהַלָּכָה: **ד** (טז) רֹב אַחֲרוֹנִים: (יז) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב): (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכ״כ בשו״ע הרב (ס״ב). אמנם כתב: ומכל מקום אם הוא מפלג המנחה ולמעלה שיש אומרים שהוא זמן קריאת שמע כמו שיתבאר בסימן רל״ה, טוב לחוש לדבריהם ולקרות קריאת שמע תחלה ולקברו אח״כ. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ג) כתב כשו״ע, ולא הביא להקל אף לענין חזן הספדן. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב כמג״א שיקראו ק״ש תחילה כיון שעדיין לא התחילו במצות תנחומין, ועיין בשו״ע הרב סימן תמ״ג (ס״ה).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah